

ФАРМЕРСЬКА СТОРІНКА

НАД ЧИМ ТРЕБА ФАРМЕРАМ ЗАСТАНОВИТИСЯ.

В минулій фармерській сторінці "Укр. Роб. Вістей" була поміщена резолюція західного робітничо-фармерського з'яду про фармерський орган. З тієї резолюції бачимо, що фармери базуватимуть мати свою чисто фармерську газету, або журнал, які обговорювали б всі фармерські висюги.

Сталася свої вимоги до видавництва, товариші фармери згодилися з тим, що перше, ніж розпочати видавання фармерської газети, треба забезпечити її відповідним числом читачів-передплатників — фармерів. Так, треба забезпечити.

Можна розпочати видавання окремого фармерського органу і без забезпечення його наперед відповідним числом передплатників, коли б фармери були з'організовані, скажемо, в фармерську секцію при Стів. Укр. Роб. Фарм. Дім. Коли б така секція була вже створена і зцентралізована та числила хоч 1.000 членів, тоді можна розпочати видавання фармерського органу без забезпечення його наперед відповідним числом читачів. Тоді сама секція, кожний її член взяв би на себе обов'язок поширювати і помагати своїй газеті. Коли ми почали видавати жіночий журнал, ми не мали наперед забезпеченого числа передплатників, але за журнал відповідала жіноча секція. І журнал розвивався успішно навіть при низькій передплаті.

Так само мусить бути поставлена справа і з окремим фармерським органом. Треба, щоб фармери зараз же валилися за організацію своєї секції при Стів. Укр. Роб. Фарм. Дім. І то валилися у всіх трьох західних провінціях Канади: Манітобі, Саскчевані і Альберті. В останніх двох провінціях є Провінційний Комітет, які висилають між фармерів організаторів, а в Манітобі треба у цій справі звертатися до Екзекутивного Комітету. Треба повести цю організаційну справу так, щоб на наступному з'язді Стів. Укр. Роб. Фарм. Дім була представлена фармерська секція, яка скакала б своє рішення слово в справі окремого фармерського органу.

Але на цю роботу не має обмежуватися. Організуючись, фармери повинні одночасно завзятно працювати для своєї робітничо-фармерської газети "Укр. Роб. Вістей". Не тільки видавання окремої фармерської газети залежить від числа передплатників, але навіть поширення фармерської сторінки до двох раз на тиждень залежить від того самого.

Значить — більше фармерських передплатників будуть мати "Укр. Роб. Вістей", більше будуть платити про фармерські справи. Це може бути комусь дивно, або навіть "добродій" може сказати: дивись, чим більше заплатити, тим більше пишуть, а не заплатити — не пишуть.

Невже рід, що так. Коли хочемо, щоб до нас приїхав організатор, мусимо заплатити йому бодай за дорогу. Коли хочемо, щоб стало шквалом в газеті про фармерські справи і освічувалося їх докладно зі всіх боків, треба мати людину, що розуміла б добре фармерські справи. А та людина, як і кожна інша, хоче їсти.

І так, товариші фармери: Рим збудовано не за один день. Не в силі ні ми, ні ви зразу спроможитися на окремий фармерський орган. Але крок вперед в цю напрямі вже зроблено і ми стаємо поступово вперед. Фармерська сторінка розвивається, самі фармери щораз більше починають до неї писати. Треба не устати в тім напрямі йти далі. Треба поширювати "Укр. Роб. Вістей" серед фармерів, треба привертати їм нових передплатників. Тяжкі тепер часи — ми це знаємо. Але ж вони такі самі тяжкі й серед робітництва. Однак робітники знають, що їх газета мусить жити і розвиватися. Тому вони організаційно її допомагають.

Те ж саме повинні зробити фармери. Організуватися в освітній товаристві, лугитися разом — товариство з товариством — в одній фармерській секції і організаційно поширювати і помагати своїй газеті. Доволаши цього — фармери можуть бути певними, що на наступний рік будуть мати свою гарну фармерську газету.

Товариші Фармери! Пишіть до своєї Сторінки про положення у вашій місцевості. Пишіть, як коло вас мається справа з гвіт пулом, як у вас розвивається організаційна праця, які організації існують у вашій околиці. Діліться на сторінках "Укр. Роб. Вістей" своїми думками.

МОЄ СЛОВО ДО ВСІХ ТРУДЯЩИХ ФАРМЕРІВ.

XIV.

Де вже мені старому писати до вас, молоді товариші, які знаєте більше від мене, бо маєте нагоду читати. Але ж бо і всидити годі тоді, як чоловік не чує кругом себе нічого по-чужогого.

От недавно здивався я в сторінці з одним з наших учителів. Вчений чоловік, здавалося би, тому і побалакає хочеться. Поводі зійшли на хліб насущний, себто по вечному на економію, або як в нашій мові кажеться, на народню господарку.

Я замітив, що учитель повинний давати масі фармерів більше, ніж дають, повинні горорити і лугачити більше, звідки фармер і робітник мають взяти того долара, якого учитель домагаються у формі підвижки плати.

На це як не розсиплется мій учитель про те, що у нас на першій місці повинно бути що інше, а власне: своя держава. Я запитав його, як нам поступати в Канаді, де "наша державність" не є мислима. На те не було його відповіді, лише викрут, що "вуйки мають, лише не хочуть дати", що їх (фармерів) не треба учити, як робити маєтки, бо фармер чим більше має, тим більше хоче мати, а менше хоче дати і т. д. Аж прикро було слухати. Чиста буржуазна ідеологія — вкорінена, розуміється, "нашою буржою" і "нашою патріотичною" газетою і тому нема що багато і дивуватися. Виходить таке, що ми, трудящі, не можемо і не маємо що багато числити на вихованків теперішніх шкіл і бурс. Мусимо самі собі виховувати своїх провідників.

Один з присутніх при нашій балаці фармер запитав цього пана учителя, чи не думає він, що беручи \$100.00 на місяць, він лише сповнює ту певну обов'язку, яку він на себе після умови приймає, а збова це наряд має право очікувати від нього, як від інтелігента, аби поучив нас дещо більше: про те, якби то вирватися з висизку, якби то уникнути високих податків і т. д. Та паніч зачервонівся і відійшов, бо "спішився відіхати кудись". От тобі "патріоті" тай годі.

Покинув я місце, де здивався з тим панічем, сілнував, взяв в руки англійську газету і читав по наголовках. І вичитую: "Гвіт експорт бизнес ту гард фор гім" — по нашому: спекуляція пшеницею за тяжка для нього. Читаю і ось що вичитую: Фірма Джеймс Карутер і Син замкнула офіс по 54-літнім існуванню, бо нема вже нагоди спекулювати пшеницею, бо фармери заложили гвіт пул. Ну, от бачите фармери, що ви нароби! Бідний містер Карутер мусів через вас замкнути свої офіси: один у Вінніпегу, другий в Монреалі.

ДЕЩО ПРО ГВІТ ПУЛ.

Гвіт пул — це нічого іншого, як велика кооперація. Кожний фармер, член — є шероцем, бо дав 1-доларовий шерд до пулу. Він вправді дав 3 дол., але 2 йдуть на організацію.

У кожній провінції пул ділиться на округи. В Альберті є таких округів 7. Кожний округ вибирає 10 делегатів. Делегатами можуть бути лише члени. Перед днем 10. червня всі члени мають голосувати картками (почтою) на делегатів. Хто з членів дістав найбільше голосів, той є делегатом. Тих 10 делегатів їде до Келгари і там вибирають з поміж себе одного тростіса. Таких тростісів вибирає кожний із 7 округів і таких тростісів є 7. Що вони ухвалять, так зробіться.

Українських фармерів є споре число у гвіт пулі, але німак з "наших патріотичних" газет, які звуть себе фармерськими, про це і не писула, і тому українські фармери не лише не мали своїх делегатів, але багато зовсім не голосували, бо нічого про це не знали.

Я вмісне славив за тим, чи "Укр. Гелос" або "Канад. Фармер", або "Кань.Українець" наліщуть що перед днем 10. червня про гвіт пул. І нічого не написали про це. Кому вони служать? Та вже у першій мірф повинен би був про гвіт пул написати своїм читачам "Західний свисток", який кричить на всю хавку: "Фармери, давайте долари, бо я ваша газета". "Фармери їдте на з'язд ратувати мене, вашу газету". Товариші фармери, майтеся на остоорожності — не дайте і конець!

ГВІТ ПУЛ — ВЕЛИКА КООПЕРАТИВА.

Обіцяв я це в початковій частині написати, як повинна будуватися правдива кооперація. Позвольте показати на гвіт пулі, що це таке кооперація.

Є два роди кооперації. Кооперація може бути для збуту і кооперація може бути для набуття чогось. Як фармери організують гвіт пул для покращення коштів звязаних із продажем пшениці, то це кооперація для збуту, по вченому: **кооперація продуцентів.**

Як напр. робітники в містах організують кооперацію для дешевого набуття ріжних споживчих артикулів, чи іншого запотребування, то це є кооперація споживців — по вченому: **кооперація консументів.**

Оба роди кооперації мусять мати ці прикмети, аби були правдивими коопераціями: мусять мати вкладки, себто удили, або по тутешньому — шері — не обчислені на зиск — дивіденди. Друге, мусять ці шері бути дуже малі, не більш, скажемо, 25 центів. Третє, не вільно одній особі мати більше 4 шерів. Четверте, кожна особа має лише один голос без огляду, кільки в неї шерів. П'яте, повинно бути дуже багато шерів — чим більше, тим ліпше. Шесте, мусять це бути, скільки можливо, члени з того самого фаху, званий ці області праці. Приміром, самі фармери, самі робітники, самі лікарі і т. д. Словом люде, які мають велику спільність інтересів. Є ще багато інших характеристик, але за мало місця в газеті, аби про це обширніше писати.

НА ЩО Є УДИЛИ В КООПЕРАТИВАХ?

Уділь дається не на те, аби від них брати дивіденди, але на те, аби мати з чим зачати діло, аби був оборотний початковий капітал.

Кооперація, яка є обчислена на зиск, отже на дивіденди від шерів, мусить впасти, бо шері лати дивіденди, по треба рахувати таку саму ціну, як приватні бизнесмени рахують, себто що найменше 25 центів на доларови.

Межи укр. фармерами на заході були такі кооперації для консумції — себто кооперації шері і всі попадали, крім одного. Чому? Бо шері лати дивіденди, в тих шторках рахували за товари таку саму ціну, а подекуди ще вищу, як приватні штори. Шероць — член казав: та на якого лиха мійр повинен би був про гвіт пул написати своїм читачам "Західний свисток", який кричить на всю хавку: "Фармери, давайте долари, бо я ваша газета". "Фармери їдте на з'язд ратувати мене, вашу газету". Товариші фармери, майтеся на остоорожності — не дайте і конець!

Межи укр. фармерами на заході були такі кооперації для консумції — себто кооперації шері і всі попадали, крім одного. Чому? Бо шері лати дивіденди, в тих шторках рахували за товари таку саму ціну, а подекуди ще вищу, як приватні штори. Шероць — член казав: та на якого лиха мійр повинен би був про гвіт пул написати своїм читачам "Західний свисток", який кричить на всю хавку: "Фармери, давайте долари, бо я ваша газета". "Фармери їдте на з'язд ратувати мене, вашу газету". Товариші фармери, майтеся на остоорожності — не дайте і конець!

забував і на річнім мітінгу шероць казав: давайте дивіденди. Тимчасом вже на 2 абз 3 не було з чого дати дивіденди, бо костюмери-шероць, не бачучи "присупних цін", які їм обіцяно, повідсакували. Коли заряд заявив, що не буде платити дивіденди, поспішали підозріння, осуди і повстало загальне недовіра членів до заряду, а заряд до членів. Заряд бачучи обоятність, а то й ворожість членів, поступав по своїому і так вкоротці пішло все на пси. Поверх пів мільона доларів пропало в таких коопераціях тільки тому, що це не були правдиві кооперації, ба навіть ті, які закладали і провадили, не розуміли що таке кооперація.

Давидо Плуцка.

РІЖНІ ФАРМЕРСЬКІ ВІСТІ.

МЕНШИЙ ВРОЖАЙ ПШЕНИЦІ В ЦЬМ РОЦІ.

Статистичне бюро в Оттаві видало вступні рахунки з врожаєм в Канаді в цьм році. З тієї статистики видно, що врожай пшениці в цьм році буде на 156 мільонів бушлів менший, чим в минулім році. В минулім році врожай пшениці виносів 474.199.000 буш., а цьго року сподіються 318.644.000 буш., або майже на одну третю менше.

В цьм році засіяно в Канаді 21.676.200 акрів пшениці проти 22.671.864 акрів в минулім році, або на 995.664 акрів менше. Коли взяти навіть це на увагу, то зменшення врожаю цьго року треба віднести більш на рахунок неврожаю, чим на зменшення засівної площі.

Інші збіжжя цьго року в порівнянні до минулого представляються так: Вівса засіяно цьго року 14.168.000 акрів, а минулого року було 14.387.807 акрів. Ячменю цьго року — 2.879.000 акрів, а минулого було 2.784.571 акрів. Жита цьго року 1.277.450 акрів, а минулого року було 1.448.142 акрів.

ЦІНИ НА ПШЕНИЦЮ ІДУТЬ В ГОРУ. — СПЕКУЛЯНТИ НАЖИВАЮТЬ МІЛІОНИ.

В наслідок лихого стану врожаю у всіх годовних рілнничих країнах, ціни на пшеницю пішли в гору за останні дні. В самих Злучених Державах врожай цьго року виносить три четверти врожаю минулого року. В Канаді майже ще гірше. Посуха за червень і шеру половину липня дуже пошкодила збіжжю. Доці, що випали останніми днями в багатьох місцях західних провінцій, дещо поправлять збіжжя.

Взявши це на увагу, спекулянти збіжжям, центром яких є Шікаго, використали положення і почали гру на підвищення цін. Вони попередно закупили в фармерів величезну скількість збіжжя, а тепер скориставши з неврожаю, розтрубівши про це в пресі та підго-

товивши грунт, піднесли ціни і нажили мільони доларів в кількох днях.

А фармери можуть з приво-ду цього тіаки сланку ковтати.

СПЕКУЛЯНТИ ЗБІЖЖЯМ ЕДНАЮТЬСЯ.

В Америці сформувалася одна велика збіжжева спілка, в яку увійшли п'ять збіжжевих спілок. Ці спілки мали закупити фармери і створити велику фармерську кооперацію, яка числила б 1.500.000 фармерів. Але... але в цю справу вмішався як посередник, інша збіжжева спілка, сконсолідувала всі п'ять спілок до купи, вибрала раду директорів і каже, устані секретара американського фармерського бюро, що вона буде працювати для користі фармерів.

Всі вони "працюють для фармерів". Так працюють, що в фармера вже й духу не стає. Треба, щоб фармери вчилися в спекулянтів, як і для чого треба організуватися.

СПІВДІЛАННЯ МІЖ ФАРМЕРАМИ І РОБІТНИКАМИ В АЛБЕРТІ.

8 Дня 8. липня відбулися в Келгари наради між ескекутивами Злучених Фармерів Альберти і Канадійської Партії Праці (альбертської секції).

На тих нарадах ухвалено резолюцію, в якій закликається всі організації альбертської секції Канадійської Партії Праці і Злучених Фармерів Альберти до співділання на основі резолюцій, ухвалених останніми конвенціями цих організацій. А резолюції конвенцій цих організацій говорили про співділання підчас виборів для протиставлення опору ліберальній і консервативній партіям.

Навіть від спільної наради ескекутив фармерської і робітничої організації можна було більше сподіватися, чим закладку до кооперації підчас виборів. Зрештою, ми вернемося до цього іншим разом.

Українська робітничка преса це ознака сили і свідомости робітництва. Памятайте про Пресовий Фонд і відновлення передплати!

ЧИТАЙТЕ! — ЧИТАЙТЕ!

УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТІ

Одинокий часопис в Злучених Державах, який в діяности заступає інтереси працюючого люду. Виходить кожного дня окрім державних свят.

Обов'язком кожного українського робітника є стати передплатником цього часопису. В нім ви знайдете цікаві вісті з цілого світа, як також політучно наукові статті, розвідки, дописи і т. п.

Передплата на рік \$9.00. Пишіть сейчас на наступую адресу: UKRAINIAN DAILY NEWS 502 East 11th Street New York, N. Y.

М. ІРЧАН. 31) КАРПАТСЬКА НІЧ.

(Оповідання із збірки "Кровавий бог").

(Продовження.)

— Шаста... — шелце собі Матвій і гірко-гірко посміхається і тихо постогнує.

В другій кімнаті сиділа дівчата і вечеряли. З ними трьох Литовців. Всі розказували щось, і навіть сміялися, тільки дрібна Поля мовчки кінчала свою вечерю і не брала участі в сміхах та розмові.

Матвій сидів на своїому ліжку в першій кімнаті, вечеряв і час від часу поглядая на гурт.

В тій хвилі увійшов Антонас. Спідній і червоний, він пройшов біля постелі Матвія і навіть не глянув. Широко став на порозі другої кімнати, як-би хотів загородити вихід.

В кімнаті раптово замовкли і голоси і сміх. Всі здивувалися. Антонас, відколи покінчив дім старої Зумар, ніколи не навідувався і всім було легше. А ось тепер, чомусь прийшов він.

— Вечеряєте? — спитав грубим-тяжким голосом.

Хтось, з старих знайомих відповів. Він увійшов в кімнату і розлягся на постелі, як-би був тут цілим господарем. Якось чужо почали з ним розмову Литовці. І Антонас гордо розказував, що в нього тепер багато грошей, що думає він женитися і що живе самий, як пан.

Вкінці його очі здержалися на малій Поля і він вдихнув в неї, як вдихався хижий птах з висоти на дрібно-невинне курча. Поля похилила голову.

Матвій відразу доглянув хижий погляд Антонаса і морозна дрож пройшла по його тілі.

Він забув про вечерю і з запертим відлихом слідкував за очима Антонаса, як-би хотів відгадати його думки. Але й Антонас тямив, що має ненависного ворога і ніби відчув на собі увагу Матвія. Повернувшись раптово голову до нього і їх очі зустрілися. Дві пари очей дихали скаженою ненавистю і боролися з собою.

Всі оглянулися на Матвія.

Перший озвався Антонас. Він злобно і грубо забурмотів по литовськи: — Вальгу, вальгу, не журек!..*)

Відвернувся.

Але Матвій не слухав Антонаса. Він чув, як його збирає дрож, як тремтить цілим тілом. І вже не міг відірвати очей від Антонаса.

Знову загомоніли в кімнаті. Ніби прийшла криза, минула небезпека і всі привикли до не-прошеного-страшного гостя. Сам Антонас розказував сміховинки, реготався з усіми, підслівлявав. Потім почав розпитувати Полю. І Поля широко розказувала, що вона недавно приїхала з Ковна, що не може найти праці і дуже тужує її за Литвою.

Антонас махав зневажливо рукою і запевнявав, що він найде її добру роботу. Ось в нього є знайомих-багатих купець, який потребує служниці. Поля може піти з ним разом і все буде гаразд.

Дівчина зарум'янілася із зворушення і не знала, як дякувати. Вона тільки хутко говорила, що мати в неї стара, що треба її грошей пислати... А старі мешканці підіада, дві дівчини, чомусь переглянувшись між собою і непомітно-значучо посміхнулися.

*) Іж, їж, не дивись.

Антонас поважно встав, поставив перед Полю десятьдоларовий папірець і якось м'ягше заявив:

— Це завдаток на працю. Мій приятель зверне мене, як тільки зараз підеш зі мною до нього...

І глянув в бік Матвія. Глянув і повернувся цілим тілом, бо Матвій вже не сидів на постелі а стояв біляд, як труп на порозі дверей. Хвилинку не зводили з себе очей і дівчата притихли та дивилися на них.

Антонас закамів і почав теж бліднути, а в очах загорілася дико-скажена ненависть.

— Ту рипузі! — просичав гнівно і зморщив ціле погане обличчя.

Але Матвій з здаваним спокоєм обійшов його, підійшов до здивованої Поля, по батьківськи взяв її за руку і зворушенням голосом промовив:

— Я добре не зрозумів, що він говорив тобі, але не вір йому, бо жалітимеш. Це поганий чоловік, він купує тебе для себе...

Поля, як сполохана пташка пригорнула до Матвія і в її сних оченях з'явився переляк та заблидали слюзи.

— Грошей його не бери. Ось тобі на життя... — і Матвій витягнув з кишені своїх 10 доларів та поставив на місце Антонасових. Поля неспішно взяла їх, встала і не знала, що це перші гроші Матвія, які видав він за 12 літ не на себе.

Всі з запертим відлихом дивилися на високого Антонаса, що німо приглядався всьому. А як Матвій взяв за руку злякану Полю і хотів вийти з нею в другу кімнату, Антонас лийно підійшов до порога і заступив дорогу.

Почув Матвій, що прийшла та хвиля, якої він через шість літ боявся. Зрозумів, що не

вітче вже від неї. І сівши свої тверді кулаки, загадав чомусь, як було піднімав на своїх плечах царського коня і випрогував високу старт свою.

— Ти не вийдеш... — нахилившись шипів крізь зуби Антонас. Потім раптово відскочив в другу кімнату, схватив найближче крісло і дико закричав щось по литовськи.

Литовці і дівчата злякані вибігли з той кімнати, де стояв Матвій. Антонас гостро наказав одному з робітників замкнути вихідні двері, пообуровати на його очнах, чи дійсно замкнені і заховав ключ в кишеню. Потім ще го-стріще замавав кріслом, як-би легким стільцем і щось грозив усім по литовськи.

Матвій стояв в другій кімнаті і видавалося, що він байдужий. Але цілий він горів, цілий тлів в гарччі. Він ще шукав очима дрібної Поля в сусідній кімнаті, а як найшов її перелякане-блідє личко, то загадав йому Янас. Так дивно. Поля і Янас...

Спокійно відступив від порога і сів на край-не ліжку в порожній кімнаті. Сів і видавалося, думає не про це, що мало бути зараз, а про щось далеке, сумне. Про свою тяжку долю, про жінку, дитин, про недалеке побачення з ними.

Великими кроками увійшов Антонас в кімнату і одним думним рухом закинув стіл під двері та загородив вхід. Ще раз погрозив кулаком дівчатам і Литовцям, засипав їх литовською лайкою і підійшов до Матвія. Матвій лийно піднявся з місця і глянув прямо в обличчя свого ворога.

(Дальше буде.)

Товариші! Відновляйте передплату одної робітничої газети "Укр. Роб. Вістей"!

ЗБИРАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ

на одній літературній науково літературній журналі в Канаді і Злучених Державах

"РОБІТНИЦЮ"

що виходить кожного 1 і 15 в місяці.

Участь беруть між іншими такі літературні й наукові сили: М. Ірчан, М. Тарновський, В. Косак, М. Луцкевич, Оксана Кадлубицька, др. Надія Суворова, др. М. Сисак, др. Рост. Завінянський, др. проф. М. Качанюк, Іван Ткачук, Василь Яблуненко, М. Штутульський і ин. кореспонденти в усіх країнах Європи.

"Робітниця" друкує дуже при-ступний науковий матеріал з і-люстраціями, цікаві новини з цілого світа, лікарські поради і має діточу сторінку та веселий куток.

Постійно веде на своїх сторінках курс української граматики.

За добрі відгадки загадок, дає журнал нагороду.

Річна передплата тільки \$1.50, піп'ячича 80 ц.

"Робітниця" своїм змістом цікава і корисна також для му-жича, а не тільки для жєнщини. Передплату посилайте на таку адресу: THE WORKINGWOMAN Cor Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.